

BINO VA INSHOOTLAR DAVLAT KADASTRINI YURITISH TARTIBI

Islomova Habiba Abdurahmon qizi

Qarshi davlat texnika universiteti YKYT - 24 419-guruh talabasi

Annotatsiya: Qo'llanmada bino va inshootlar davlat kadastrining tarkibiy qismlari: O'zbekiston Respublikasi hududlarini kadastr bo'yicha bo'lish va yer uchastkalari va ko'chmas mulk ob'ektlarga bo'lgan huquqlarni ro'yxatga olish, ularning miqdori va sifati bo'yicha davlat hisobini yuritish, baholash hamda to'liq kadastr ma'lumotlari bazasini yaratish borasidagi uslubiy masalalar to'liq keltirilgan. Yer uchastkalari va ko'chmas mulk ob'ektlarining kadastr ma'lumotlar yig'ma jildini yaratish aniq misollar bilan ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: bino, inshoot, davlat kadastr, Vazirlar Mahkamasi, qaror, ob'ekt.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini hududiy prinsip bo'yicha tashkil etiladi va bu ob'ektlarning huquqiy, xo'jalik va arxitektura-qurilish maqomi to'g'risidagi ma'lumotlar tizimini mujassamlashtiradi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini binolar va inshootlardan samarali foydalanishni va ularni muhofaza qilishni, mulk egalarining va bu ob'ektlardan boshqa foydalanuvchilarning huquqlarini, shuningdek binolar va inshootlarga egalik huquqi va boshqa ashyoviy huquqlar davlat ro'yxatidan o'tkazilishini (keyingi o'rinlarda binolar va inshootlarni davlat ro'yxatidan o'tkazish deb ataladi) ta'minlash uchun yuritiladi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini yuritish bo'yicha munosabatlar O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari va mazkur Nizom bilan tartibga solinadi.

Davlat shaharsozlik kadastrini, davlat yer kadastrini, foydali qazilma konlari davlat kadastrini, ko'p yillik o'simliklar davlat kadastrini yuritish bo'yicha munosabatlar boshqa qonun hujjatlari bilan tartibga solinadi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini ma'lumotlari barcha davlat o'rganlari, yuridik va jismoniy shaxslar uchun majburiy yuridik kuchga egadir. Kadastr hujjatlari binolar va inshootlar bilan fuqarolik-huquqiy bitishuvlarni amalga oshirishda, ularni soliqqa tortishda, loyihalashtirishda va boshqa yuridik harakatlarda huquqiy, iqtisodiy va texnik ma'lumotlar sifatida qabul qilinishi kerak.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini yuritish bu ob'ektlar to'g'risidagi kadastr ma'lumotlarini shakllantirishdagi ishonchli hujjatlar va boshqa ma'lumotlardan foydalanilgan holda amalga oshiriladi.

Binolar va inshootlar to'g'risidagi kadastr ma'lumotlari mulk egalari, ularga ashyoviy huquqlarga ega bo'lgan shaxslar, uchinchi shaxslar, davlat ro'yxatidan o'tkazuvchi o'rgan va boshqa davlat o'rganlari tomonidan sudda talashilishi mumkin.

Binolar va inshootlar davlat ro'yxatidan o'tkazuvchi shaxslar davlat ro'yxatidan o'tkazishda qonun buzilishlarini ochgan taqdirda, bu haqda tegishli davlat o'rganlariga, korxonalar, muassasalar, tashkilotlarga yoki prokuraturaga xabar berishga majburlar.

Mulk egasi bo'lgan binolar va inshootlarga ashyoviy huquqlarga ega bo'lgan yuridik va jismoniy shaxslar ularga tegishli binolar va inshootlar davlat ro'yxatidan o'tkazilganligi to'g'risidagi hujjatlarga ega bo'lishlari shart.

Bino va inshootni davlat ro'yxatidan o'tkazish majburiyati mulk egasiga yoxud bino yoki inshootga ashyoviy huquqlarga ega bo'lgan shaxsga yuklanadi. Ular bino yoki inshootni davlat ro'yxatidan o'tkazish bo'yicha barcha yoki ayrim majburiyatlarini uchinchi shaxslarga yuklashlari mumkin. Bu huquqlarni va majburiyatlarni ro'yobga chiqarish qonun hujjatlariga muvofiq amalga oshiriladi.

Vazirlar Mahkamasining 1997 yil 2 iyundagi 278-son qarori tasdiqlangan nizomning 7-bandida ko'rsatib o'tilgan shaxslar yoki ular tomonidan vakil qilingan shaxs mulkka egalik huquqi yoki boshqa ashyoviy huquqlar pay-do bo'lgan, o'zgargan, to'xtatilgan yoxud bino yoki inshootning huquqiy holati o'zgargan paytdan boshlab bir oy muddatda shahar, tuman hududidagi davlat ro'yxatidan o'tkazuvchi o'rganlarga ularni binolar va inshootlar kadastr, reestr daftarida ro'yxatdan o'tkazish uchun hujjatlarni taqdim etishga majburlar.

Binolar va inshootlar meros qilib olingan taqdirda binolar va inshootlarga egalik huquqi yoki boshqa ashyoviy huquqlar merosxo'rga yoki davlatga qonunchilikda belgilangan tartibda o'tgandan keyin davlat ro'yxatidan o'tkaziladi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini tashkil etish va yuritish tuman, shahar yer resurslari va davlat kadastr bo'limiga yuklanadi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini yurituvchi o'rganlar kadastr hujjatlarini va kadastr ma'lumotlarini ruxsatsiz olish va oshkor etishdan himoya qilinishini ta'minlashlari shart.

Binolar va inshootlar davlat ro'yxatidan o'tkazishni, kadastr ma'lumotlarini, ayrim ob'ektlar bo'yicha ma'lumotlar tayyorlashni ro'yxatdan o'tkazuvchi o'rganlarning faqat vakolat berilgan xodimlari amalga oshirishlari mumkin.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini yuritish bo'yicha ishlar binolar va inshootlarni davlat ro'yxatidan o'tkazganlik uchun undiriladigan mablag'lar va boshqa manbalar hisobidan mablag' bilan ta'minlanadi.

Binolar va inshootlar egalik huquqi yoxud boshqa ashyoviy huquqlar paydo bo'lganligini, boshqa shaxsga o'tganligini davlat ro'yxatidan o'tkazganlik uchun yuridik shaxslardan eng kam ish haqining yarmi, jismoniy shaxslardan o'ndan bir qismi miqdorida to'lov undiriladi. Egalik huquqi yoxud boshqa ashyoviy huquqlar sub'ektini o'zgartirmagan holda ob'ektning huquqiy holati o'zgarganda ko'rsatib o'tilgan summalarning yarmi undiriladi.

Davlat mulki bo'lgan ob'ektlar bo'yicha davlat kadastrini yuritish ishlari davlat byudjeti hisobidan mablag' bilan ta'minlanadi.

Binolar va inshootlarga egalik huquqini yoxud boshqa ashyoviy huquqlar to'xtatilganligini yoxud ularning cheklanganligini davlat ro'yxatidan o'tkazganlik uchun to'lov undirilmaydi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini tuman, shahar kadastr daftaridan, kadastr rejasidan, kadastr hujjatlaridan va geofondlardan, shuningdek mazkur Nizomda belgilangan tartibda shakllantiriladigan kompyuter ma'lumotlaridan iborat bo'ladi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini yuritish ham an'anaviy (kadastr daftarida ro'yxatdan o'tkazish, kadastr rejasiga kiritish), ham avtomatlashtirilgan (ma'lumotlar kompyuter bankini yaratish) usullarda amalga oshiriladi.

Binolar va inshootlar davlat kadastrini yuritish uch bosqichda amalga oshiriladi:

1-bosqich - binolar va inshootlarning tuman, shahar darajasidagi huquqiy, xo'jalik va arxitektura-qurilish maqomi to'g'risida ma'lumotlar to'plash va kadastr daftarida ro'yxatdan o'tkazish;

2-bosqich - ob'ektlarni chizmada joylashtirib kadastr rejasini tuzish;
3-bosqich - oldingi bosqichlarda olingan ma'lumotlarni hisobga olgan holda ma'lumotlar kompyuter bazasini yaratish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Toshkent, 1992y.
2. O'zbekiston Respublikasi Yer kodeksi, Toshkent 1998y.
3. O'zbekiston Respublikasi "Fuqarolik kodeksi". T., "Adolat" 1996y.
4. «Davlat kadastrlari to'g'risida»gi qonun, Toshkent, O'zbekiston, 2000y.
5. O'zbekiston Respublikasi "Yer kodeksi va qishloq xo'jaligiga oid qonun hujjatlari". T., "Adolat" 1999y.
7. Yerdan foydalanish va unga soliq solish. "Soliqlar va bojxona xabarleri" gazetasi kutubxonasi. "Iqtisodiyot va xuquq dunyosi", T., 2005
8. Instruksiya o poryadke gosudarstvennoy registratsii prav na zemelnix uchastkov v Respubliki Uzbekistan. Toshkent- 1999.

9. Instruksiya o poryadke gosudarstvennoy registratsii zdaniy i soorujeniy. GKKINP-18-007-97. Toshkent- 1997.
10. O‘zbekiston Respublikasi "Yagona davlat kadastr tizimi to‘g‘risida" nizom. 1996 yil 17 iyul
11. Usmonov M. Ko‘chmas mulk davlat kadastr hujjatlari. Kasb-hunar kollejlari uchun o‘quv o‘quv qo‘llanma. Toshkent-2007 "Vorisi".